

Työsuojelun EU-tiedote 2/2023

Työ- ja tasa-arvo-osasto 5.9.2023

Sisältö

1	Yleistä	4
1.1	Espanjan puheenjohtajakausi	4
2	Vireillä olevat lainsäädäntö- ja muut hankkeet.....	5
2.1	Työterveyttä ja -turvallisuutta koskeva EU:n strategiakehys 2021-2027	5
2.2	Komission tiedonanto kokonaisvaltaisesta lähestymistavasta mielen-terveyteen	6
2.3	Komission ehdotus päätökseksi valtuuttaa jäsenvaltiot ratifioimaan ILO:n yleissopimus väkivallan ja häirinnän poistamisesta työelämässä	7
2.4	Koneita koskeva asetusehdotus.....	8
2.5	Asbestidirektiivin päivitysdirektiivi.....	9
2.6	Direktiivi lyijyn ja di-isosyanaattien raja-arvojen asettamisesta	10
3	EU-lainsäädännön kansallinen täytäntöönpano.....	11
3.1	Syöpädirektiivi	11
4	Työsuojeluun liittyvät EU:n toimijat.....	12
4.1	Työterveyden ja työturvallisuuden neuvoa-antava komitea (ACSH)	12
4.2	Euroopan työterveys- ja työturvallisuusvirasto (EU-OSHA)	13
4.3	Johtavien työsuojelutarkastajien komitea (SLIC)	14
5	Euroopan työviranomainen (ELA).....	15
5.1	Pimeään työn vastainen eurooppalainen foorumi	16

LUKIJALLE

Tähän ajankohtaistiedotteeseen on koottu Euroopan unionissa vireillä olevat työsuojeluun liittyvät lainsäädäntöasiat sekä kuvaukset työsuojelualan EU:n toimijoista. Työsuojeluun liittyvät sosiaali- ja terveysministeriön vastuulla olevat kansalliset lainsäädäntö- ja muut hankkeet esitetään Työsuojelun säädösvalmistelun seuranta -tiedotteessa. Kumpaakin tiedotetta päivitetään noin kaksi kertaa vuodessa.

Leena Alanko

Suunnittelija

Sosiaali- ja terveysministeriö, Työ- ja tasa-arvo-osasto

sähköposti: etunimi.sukunimi@gov.fi

puhelin: 02951 63567

1 Yleistä

1.1 Espanjan puheenjohtajakausi

Espanjan viides puheenjohtajuuskausi EU-neuvostossa alkoi 1.7.2023 mottonaan ”Eurooppa, lähempänä”. Espanja painottaa kaudellaan EU:n riippuvuuksien vähentämistä, vihreää siirtymää, sosiaalista ja taloudellista oikeudenmukaisuutta sekä Euroopan yhtenäisyyttä.

Puheenjohtajakauden prioriteetit ovat:

- EU:n uudelleenteollistaminen ja sen avoimen strategisen riippumattomuuden varmistaminen
- vihreän siirtymän ja ympäristöoloihin sopeutumisen edistäminen
- sosiaalisen ja taloudellisen oikeudenmukaisuuden parantaminen
- Euroopan yhtenäisyyden vahvistaminen.

Muita puheenjohtajakauden tärkeitä aihealueita ovat tekoäly, eurooppalaisen kyberresilienssi sekä EU:n digitaalisen siirtymän edistäminen. Vihreään siirtymään liittyen Espanja tavoittelee sähkömarkkinoiden uudistamista, jolla pyritään muun muassa nopeuttamaan uusien energiamuotojen käyttöönottoa ja alentamaan sähkön hintaa.

Kolmen edellisen puheenjohtajakauden tavoin myös nykyistä kautta varjostaa edelleen käynnissä oleva Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan. EU on luvannut tuen Ukrainan kansalle jatkuvan, kunnes rauha palaa Eurooppaan.

- [Espanjan puheenjohtajakauden verkkosivut](#)
- [Espanjan puheenjohtajakauden ohjelma](#)
- [Espanjan puheenjohtajakauden prioriteetit](#)

2 Vireillä olevat lainsäädäntö- ja muut hankkeet

2.1 Työterveyttä ja -turvallisuutta koskeva EU:n strategiakehys 2021-2027

Komissio julkaisi 28.6.2021 työterveyttä ja -turvallisuutta koskevan EU:n strategiakehyksen 2021-2027. Koronapandemian myötä strategiakehys on erilainen aiempiin verrattuna. Covid-19 kriisin aikana työturvallisuuden ja -terveyden merkitys on entisestään korostunut. Komissio on sisällyttänyt strategiakehyksen kolmanneksi avaintavoitteeksi valmiuden kohdata uusia uhkia. Muut avaintavoitteet liittyvät digitalisaatiosta, vihreästä siirtymästä ja väestörakenteen vanhenemisesta aiheutuvien työelämän muutosten hallintaan sekä työtaturmien ja ammattitautien ennaltaehkäisyyn.

Työmarkkinaosapuolten välisellä vuoropuhelulla on tärkeä merkitys strategian toimeenpanossa. Lisäksi tarvitaan tutkimustietoa, EU-rahoitusta, parempaa lainsäädännön voimaansaattamista sekä tietoisuuden lisäämistä. Toimia on toteutettava sekä EU:n tasolla että kansallisella, alakohtaisella ja yritystasolla.

Strategian välitarkastus tehdään kehyskauden puolivälissä vuonna 2024. Siinä yhteydessä uusi komissio arvioi tarvittavat lisätoimet.

Strategiakehystä on käsitelty EU-jaostoissa ja työsuojeluneuvottelukunnassa. Eduskunnalle on toimitettu syyskuussa 2021 E-kirje (E96/2021) [perusmuistioineen](#).

Lisätietoja: Liisa Hakala
sähköposti: etunimi.sukunimi@gov.fi
puhelin: 02951 63 566

2.2 Komission tiedonanto kokonaisvaltaisesta lähestymistavasta mielenterveyteen

Komissio julkaisi 7.6.2023 tiedonannon, jossa se painottaa mielenterveyden huomioimista kaikilla politiikanaloilla, koska mielenterveysongelmien riskitekijät ovat luonteeltaan monitahoisia. Komission mukaan tiedonanto on alku uudelle strategiselle lähestymistavalle ja ”vielä puuttuva pala Euroopan terveysunionista”. Komissio korostaa kolmea pääperiaatetta, joita tulisi mielenterveyteen soveltaa: ennaltaehkäisy, hoito ja kuntoutujien uudelleenintegrointi.

Tiedonannossa nostetaan konkreettisina toimina esille myös työelämän asiat:

Huolehditaan mielenterveydestä työssä tuomalla asiaa esiin ja parantamalla ennaltaehkäisyä. Välineitä tähän tarjoavat esimerkiksi Euroopan työterveys- ja työturvallisuusviraston (EU-OSHA) järjestämät EU:n laajuiset tiedotuskampanjat sekä mahdollinen tuleva EU:n toimi, jolla puututtaisiin työssä ilmeneviin psykososiaalisiin riskeihin.

- [Komission tiedote](#)

Lisätietoja: Jaana Vastamäki
sähköposti: etunimi.sukunimi@gov.fi
puhelin: 02951 63468

2.3 Komission ehdotus päätökseksi valtuuttaa jäsenvaltiot ratifioimaan ILO:n yleissopimus väkivallan ja häirinnän poistamisesta työelämässä

Komissio antoi 22.1.2020 ehdotuksen (COM(2020) 24 final) jäsenvaltioiden valtuuttamisesta ratifioimaan väkivaltaa ja häirintää koskeva Kansainvälisen työjärjestön vuoden 2019 yleissopimus (nro 190). Yleissopimus hyväksyttiin ILO:n työkonferenssissa kesäkuussa 2019. Päätöksellä EU:n jäsenvaltiot valtuutettaisiin ratifioimaan yleissopimus siltä osin kuin se kuuluu EU:n toimivaltaan.

Ehdotuksen käsittely oli pitkään jumissa, koska käsittelyssä nousivat esiin kysymykset EU:n toimivallan luonteesta, päätöksen tarpeellisuudesta ja päätöksen velvoittavuudesta yleissopimuksen ratifiointiin. Ehdotuksesta saatiin neuvoston oikeuspalvelun kirjallinen lausunto tammikuussa 2022. Viimeksi asiaa käsiteltiin kevätkaudella 2023 Coreper-tasolla, jossa tehty kompromissiehdotus ei 19.4.2023 pidetyssä kokouksessa saanut riittävää tukea taakseen. Asia tuotiin kuitenkin uudella kompromissiehdotuksella uuteen käsittelyyn Coreperiin 19.7.2023, jossa se hyväksyttiin. Lopullisen päätöksen neuvosto tekee Euroopan parlamentin hyväksynnän saatuaan.

Lisätietoja: Hanna-Mari Pekuri
sähköposti: etunimi.sukunimi@gov.fi
puhelin: 02951 63459

2.4 Koneita koskeva asetusehdotus

Komissio antoi 22.4.2021 ehdotuksen (COM(2021) 202 final) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi koneista. Asetusehdotuksella on tarkoitus korvata nykyinen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/42/EY koneista ja direktiivin 95/16/EY muuttamisesta (ns. konedirektiivi). Ehdotukseen liittyy komission vaikutustenarviointiraportti SWD(2021) 82 final sekä tiivistelmä vaikutustenarviointiraportista SWD(2021) 83 final.

Ehdotuksen käsittely alkoi neuvoston teknisen harmonisoinnin työryhmässä huhtikuussa 2021. Työryhmässä saavutettiin 25 kokouksen jälkeen kesäkuun alussa 2022 puheenjohtajan laatimalle kompromissiehdotukselle määräenemmistön tuki. Tämän jälkeen 24.6.2022 Coreper I:ssa hyväksyttiin valtuutus aloittaa trilogineuvottelut Euroopan parlamentin kanssa. Neuvosto ehdotti omassa kompromissitekstissään huomattavan määrän muutoksia komission asetusehdotuksen sisältöön.

Parlamentissa asiaa on käsitelty sisämarkkina- ja kuluttajansuojavaliokunnassa, joka hyväksyi raportööri Ivan Štefanecin laatiman mietinnön toukokuussa 2022. Myös parlamentti esitti lukuisia muutoksia komission ehdotukseen.

Trilogineuvottelut käynnistyivät heinäkuussa 2022. Asiassa saavutettiin alustava yhteisymmärrys joulukuussa 2002 pidetyssä kolmannessa poliittisessä trilogineuvottelussa. Neuvoston teknisen harmonisoinnin työryhmä kokoontui tammikuussa 2023 vielä keskustelemaan saavutetun alustavan trilogisovun perusteella laaditusta kompromissitekstistä, joka lopulta hyväksyttiin Coreperissa 25.1.2023.

Euroopan parlamentti hyväksyi asetuksen huhtikuussa ja neuvosto toukokuussa. Uusi koneasetus julkaistiin 29.6.2023 EU:n virallisessa lehdessä (<https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2023/1230/oj>).

Asetus tuli voimaan 19.7.2023. Sitä on sovellettava 14.1.2027 alkaen, mistä eteenpäin se kumoaa vanhan konedirektiivin (2006/42/EC). Uuden asetuksen tarkoituksena on yhdenmukaistaa koneita koskevat olennaiset terveys- ja turvallisuusvaatimukset EU:ssa, edistää koneiden vapaata liikkuvuutta ja taata työntekijöille ja kansalaisille korkeatasoinen turvallisuus.

Lisätietoja: Kari Seppänen ja Antti Janas
sähköposti: etunimi.sukunimi@gov.fi
puhelin: 02951 63490 (Seppänen) ja 02951 63501 (Janas)

2.5 Asbestidirektiivin päivitysdirektiivi

Komissio antoi 28.9.2022 ehdotuksen (COM(2022) 489 final), jolla muutettaisiin työntekijöiden suojelemista asbestialtistumiselta koskevaa direktiiviä (2009/148/EY; ns. asbestidirektiivi). Direktiivin keskeinen tarkoitus on tiukentaa nykyistä sitovaa raja-arvoa.

Komission ehdotusta käsiteltiin neuvoston sosiaalityöryhmässä loka-marraskuussa 2022, ja yleisnäkemyksensä hyväksyttiin työllisyys-, sosiaalipolitiikka-, terveys- ja kuluttajiasioiden neuvoston (TSTK) kokouksessa 8.12.2022. Yleisnäkemyksessä edellytettiin siirtymistä modernimpiin asbestipitoisuuden mittaamenetelmiin.

Parlamentissa asiaa käsiteltiin työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunnassa, ja parlamentti hyväksyi valiokunnan mietinnön kannakseen täysistunnossaan 8.5.2023. Mietinnössään parlamentti esitti lukuisia muutoksia komission ehdotukseen muun muassa raja-arvoon, rakennusten asbestikartoitukseen ja työntekijöiden koulutusvaatimuksiin liittyen.

Trilogineuvottelut käynnistyivät toukokuussa 2023. Asiassa saavutettiin alustava yhteisymmärrys 27.6.2023. Trilogisovun perusteella laadittu kompromissiteksti hyväksyttiin Coreperissa 19.7.2023. Parlamentin hyväksyntäaikataulusta ei ole vielä tietoa.

Lisätietoja: Sirkku Saarikoski
sähköposti: etunimi.sukunimi@gov.fi
puhelin: 02951 63565

2.6 Direktiivi lyijyn ja di-isosyanaattien raja-arvojen asettamisesta

Komissio on antanut 12.2.2023 ehdotuksen direktiivin 2004/37/EY (ns. syöpädirektiivi) ja direktiivin 98/24/EY (ns. kemikaalidirektiivi) muuttamisesta lyijyn ja sen epäorgaanisten yhdisteiden sekä di-isosyanaattien raja-arvojen osalta. Direktiiviehdotuksessa esitetään lyijyn nykyisten ilmapitoisuudelle asetetun raja-arvon sekä veren lyijypitoisuuden raja-arvon päivittämistä. Lisäksi esitetään raja-arvon asettamista di-isosyanaateille sekä huomautuksia näiden aineiden herkistävydestä ja ihoaltistumisen merkittävydestä.

Komission ehdotusta käsiteltiin neuvoston sosiaalityöryhmässä helmi-toukokuun aikana ja siihen esitettiin joitakin täsmennyksiä koskien muun muassa hedelmällisessä iässä olevien naispuolisten työntekijöiden suojelua. Yleisnäkemys hyväksyttiin TSTK-neuvoston kokouksessa 12.6.2023. Parlamentin käsittelyn aikataulu ei ole vielä tiedossa.

Lisätietoja: Sirkku Saarikoski
sähköposti: etunimi.sukunimi@gov.fi
puhelin: 02951 63565

3 EU-lainsäädännön kansallinen täytäntöönpano

3.1 Syöpädirektiivi

Maaliskuussa 2022 julkaistiin Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi työntekijöiden suojelemisesta syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville tekijöille tai perimän muutoksia aiheuttaville aineille altistumiseen työssä liittyviltä vaaroilta annetun direktiivin 2004/37/EY (jatkossa syöpädirektiivi) muuttamisesta ((EU) 2022/431). Tällä syöpädirektiivin neljännellä päivitysdirektiivillä annetaan sitovat raja-arvot nikkelille ja sen yhdisteille, bentseenille sekä akryliiniriilille. Direktiiviin tehtiin lisäksi merkittävä muutos laajentamalla sen soveltamisala kattamaan lisääntymiselle vaaralliset aineet.

Direktiivi on pantava kansallisesti täytäntöön 5.4.2024 mennessä. Täytäntöönpano tapahtuu etupäässä muuttamalla nykyistä valtioneuvoston asetusta työhön liittyvän syöpävaaran torjunnasta (1267/2019). Myös syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville aineille ja menetelmille ammatissaan altistuvien luettelosta ja rekisteristä annettua lakia (452/2020; ns. ASA-laki) on päivitettävä lisääntymiselle vaarallisten aineiden osalta. Lisääntymiselle vaarallisen lyijyn kohdalla muutostarve koskee myös lyijytyöstä annettua päätöstä (1154/1993). Asiaa valmistellaan työturvallisuussäännöksiä valmistele- van neuvottelukunnan HTP-jaostossa.

Lisätietoja: Katja Danner ja Sirkku Saarikoski
sähköposti: etunimi.sukunimi@gov.fi
puhelin: 02951 63392 (Danner) ja 02951 63565 (Saarikoski)

4 Työsuojeluun liittyvät EU:n toimijat

4.1 Työterveyden ja työturvallisuuden neuvoo- antava komitea (ACSH)

Euroopan komission yhteydessä toimiva Työterveyden ja työturvallisuuden neuvoo-
antava komitea (*Advisory Committee on Safety and Health at Work, ACSH*) käsittelee
kolmikantaisesti työterveyteen ja työturvallisuuteen kuuluvia asioita.

Komitean tehtävänä on avustaa Euroopan komissiota työterveyteen ja työturvallisuuteen
liittyvien asioiden valmistelussa, täytäntöönpanossa sekä arvioinnissa. Suomen
hallituksen edustajajäsenen komiteassa on osastopäällikkö Raimo Antila ja varajäse-
net johtaja Liisa Hakala ja neuvotteleva virkamies Sirkku Saarikoski, kaikki sosiaali- ja
terveysministeriöstä.

Komitean alaisuudessa toimii direktiivien valmisteluun ja seurantaan sekä työsuojelun
eri osa-alueiden kehittämiseen liittyviä työryhmiä (tällä hetkellä kuusi työryhmää, työ-
ja tasa-arvo-osastolta edustus osassa työryhmiä).

Kolmikantainen ACSH koostuu kolmesta Interest Groupista IG (valtio GIG, työntekijät
WIG ja työnantajat EIG). IG:t kokoontuvat yleensä ennen ACSH:ia muodostamaan
omat näkökantansa käsiteltäviin asioihin, mutta ne voivat tarvittaessa kokoontua
myös muutoin. STM:n työ- ja tasa-arvo-osasto on edustettuna GIG:ssa.

Lisätietoja: Raimo Antila ja Sirkku Saarikoski
sähköposti: etunimi.sukunimi@gov.fi
puhelin: 02951 63094 (Antila) ja 02951 63565 (Saarikoski)

4.2 Euroopan työterveys- ja työturvallisuusvirasto (EU-OSHA)

Euroopan työterveys- ja työturvallisuusvirasto (European Agency for Safety and Health at Work, EU-OSHA) on EU-komission alainen virasto Bilbaossa Espanjassa. Sen toimeksiantoja toteutetaan jäsenvaltioiden koordinaatiokeskusten (Focal Point) muodostaman verkoston avulla. Työterveyslaitos (TTL) on toiminut Suomen Focal Pointina (FOP) vuoden 2020 alusta lähtien.

Suomessa toimintaa ohjaa TTL:n johtama FOP-ohjausryhmä, jonka puheenjohtaja on kansainvälisten asioiden johtaja Kirsi Ahola ja sihteeri (ns. FOP Manager) vanhempi asiantuntija Taina Pääkkönen. STM:n edustaja on johtaja Liisa Hakala. STM hoitaa EU:ssa EU-OSHA:an liittyvät hallitusten väliset edustukset ja strategiset tehtävät.

EU-OSHA:n vuosien 2023–2025 Terveellinen työ -kampanja ”Digiajan turvallinen ja terveellinen työ” käynnistyy lokakuussa 2023. Kampanja käynnistyy Suomessa ilmaisella [Miten onnistumme hybrityössä -webinaarilla 26.10.2023 klo 12.30–15.30](#).

Lisätietoja kampanjan aiheista löytyy [Kansallisilta Terveellinen työ -kampanjasivuilta](#). Elo-syyskuun 2023 aikana päivitetään [EU-OSHA:n eurooppalaiset kampanjasivut](#).

Muista EU-OSHA:n ajankohtaisista aiheista tiedotetaan keväällä 2023 uudistetuilla www.ttl.fi/euosha -sivulla.

EU-OSHA on julkaissut raportin työterveyden ja turvallisuuden tilasta sekä tulevaisuudesta Euroopassa 2023. Englanninkielinen raportti *“Occupational safety and health in Europe: state and trends 2023”* löytyy [tästä](#). EU-OSHA:n ja SLIC-ryhmän tuore yhteinen englanninkielinen raportti korkean riskin ammateista ja toimialoista *“Labour inspectors’ insights into perceived high-risk occupations and sectors in Europe: an EU-OSHA-SLIC survey”* löytyy [tästä](#).

Työterveyslaitos viestii sosiaalisessa mediassa Terveellinen työ -kampanjasta [#TerveellinenTyö](#) -tunnuksella.

Lisätietoja: Liisa Hakala, STM ja Taina Pääkkönen, TTL
sähköposti: etunimi.sukunimi@gov.fi, etunimi.sukunimi@ttl.fi
puhelin: 02951 63566 (Hakala) ja 046 850 5075 (Pääkkönen)

4.3 Johtavien työsuojelutarkastajien komitea (SLIC)

Euroopan komission yhteydessä toimii EU:n Johtavien työsuojelutarkastajien komitea (Senior Labour Inspectors' Committee, SLIC). Suomen edustaja komiteassa on sosiaali- ja terveysministeriön työ- ja tasa-arvo-osastolta. Komitea kokoontuu kaksi kertaa vuodessa kulloisessa EU-puheenjohtajamaassa varsinaiseen kokoukseen sekä teemapäivään. Toukokuussa 2023 Ruotsissa järjestetyn teemapäivän aiheena oli ”Kognitiiviset tekijät työterveyden ja -turvallisuuden näkökulmasta: ennaltaehkäisy ja valvonta”. Ruotsin puheenjohtajakaudella aloitettiin myös työterveyttä ja -turvallisuutta koskevan EU:n strategiakehyksen 2021–2027 puoliväliarviointi, jota on tarkoitus jatkaa Espanjan puheenjohtajakaudella 2023.

Komitealla on erilaisia työryhmiä ja verkostoja. Suomi on mukana neljässä työryhmässä ja neljässä alatyöryhmässä. Näiden työryhmien tehtävät liittyvät yleisiin valvonta-asioihin, uusiin riskeihin, biologisiin tekijöihin, liikkuvien työntekijöiden työsuojeluun, kemikaaleihin sekä koneturvallisuuteen. Suomi osallistuu myös työsuojeluvallannon tiedonvaihtoverkoston SLIC-KSS, jossa viranomaiset voivat kysyä toisiltaan valvontaan liittyviä asioita.

SLIC:n ergonomiaan keskittyvä valvontakampanja päättyi vuoden 2022 loppuun. Kampanja toteutettiin yhteistyössä Euroopan työterveys- ja työturvallisuusviraston EU-OSHA:n kanssa. Suomessa hankkeen tarkastuksia kohdennettiin erityisesti teollisuuden sekä terveys- ja sosiaalipalveluiden toimialoille. Vuonna 2024 toteutettava SLIC:n valvontakampanja käsittelee työtapatarkastusten toteutusta ja tapaturmien ennaltaehkäisyä maa- ja metsätaloudessa sekä rakennus- ja kuljetusalalla.

Muita komiteassa käsiteltäviä aiheita ovat mm. tarkastajanvaihto ja hyvien tarkastus- ja muiden käytäntöjen vaihto. Tarkastajanvaihto on ollut pysähdyksissä koronapandemian ajan ja vaihdot on tarkoitus käynnistää uudelleen. Suomi osallistui vuonna 2022 Tanskan ja Unkarin työsuojeluhallintojen arviointeihin sekä osallistuu syksyllä 2023 Slovenian sekä vuonna 2024 Luxemburgin sekä Romanian evaluointiin. Suomen työsuojeluhallinnon evaluointi tapahtuu vuonna 2026.

Lisätietoja: Arto Teronen ja Helena Kalliolinna
sähköposti: etunimi.sukunimi@gov.fi
puhelin: 02951 63493 (Teronen) ja 02951 63091 (Kalliolinna)

5 Euroopan työviranomainen (ELA)

Vuonna 2019 perustettu Euroopan työviranomainen ELA (European Labour Authority) <https://ela.europa.eu/> sijaitsee Slovakian Bratislavassa. ELA:n tavoitteena on varmistaa, että EU:n työvoiman liikkuvuutta ja sosiaaliturvan koordinoitua koskevia sääntöjä pannaan täytäntöön oikeudenmukaisella ja tehokkaalla tavalla. EU:n sääntöjen tehokas täytäntöönpano kaikissa jäsenvaltioissa edellyttää hyvää yhteistyötä ja tietojenvaihtoa toimivaltaisten kansallisten viranomaisten välillä sekä resursseja yhteisiin toimiin. ELA edistää EU-maiden yhteistyötä sekä muiden muassa koordinoi yhteisiä tarkastuksia, tekee analyyseja ja riskinarvioiteja maiden rajat ylittävään työntekijöiden liikkuvuuteen liittyvistä asioista ja toimii sovittelijana EU-maiden välisissä riita-asi-oissa. ELA myös tukee jäsenvaltioita pimeän työn torjunnassa.

ELA:n hallintoneuvosto vastaa työviranomaisen strategisesta ohjauksesta ja valvoo sen toimintaa. Nimetyt kansalliset asiantuntijat toimivat yhteistyötahoina ja viestinviejinä jäsenmaiden ja ELA:n välillä.

ELA:n toimintaa tukee jäsenmaissa toteutettava työohjelma [Single Programming Document 2023-2025](#). Keskeiset työelämän ilmiöt, kuten Ukrainan pakolaiset työmarkkinoilla, lähetettyjen työntekijöiden asema, kansainväliset tiekuljetukset, rakentaminen sekä pimeän työn torjunta kokonaisuudessaan ovat olleet ELA:n toiminnan keskiössä. Toimintatapoina ovat mm. EU:n yhteiset kampanjat ja toimintaviikot sekä tietojenvaihto, tiedottaminen ja valvonta eri muodoissaan niin EU- kuin kansallisellakin tasolla. Yhteistyön, valvontatoiminnan ja pimeän työn vastaisen toiminnan puitteissa on juuri aukaistu virkamiesvaihtojen ja oppimisivierailujen haku. Uusi hyvien käytäntöjen (EU-tason) haku on käynnistymässä.

Lisätietoja:

National Liaison Officer Finland: Riikka-Maria Turkia, EU/ELA

Kokonaiskoordinaatio: Kimmo Ruth, TEM (Essi Rentola, STM)

Tiedonvälitys: Päivi Kantanen, TEM (Henna Huhtamäki, STM)

[EURES](#) (Eurooppalainen työnvälitysverkosto): Laura Perheentupa, TEM

Sosiaaliturva- ja vakuutusasiat: Essi Rentola, STM (Henna Huhtamäki, STM)

Lähetetyt työntekijät: Anu Ikonen, LSAVI

Pimeän työn torjunta: Päivi Kantanen, TEM

Työsuojelusidonnaiset asiat, työsuojeluhallinnon toimet pimeän työn torjunnassa: Kirsi Kyrkkö, STM

Jäsenmaiden välinen sovittelu, WG Mediation: Henna Huhtamäki, STM

Tarkastustoiminta, WG on Inspection: Riikka Mandelin-Hakala (LSAVI), (Merja Laakkonen, ISAVI)

NordicBaltic-yhteistyö: Riku Rajamäki, STM

Yhteystiedot: etunimi.sukunimi@ext.ec.europa.eu, etunimi.sukunimi@gov.fi,
etunimi.sukunimi@avi.fi
[ELA website](#) (for Working Group/Management Board/Stakeholder group documents,
reports and regulations on ELA, news and recruitment)

5.1 Pimeän työn vastainen eurooppalainen foorumi

ELAan perustettiin vuonna 2021 pysyvä pimeän työn torjuntaa käsittelevä eurooppalainen foorumi ([European Platform tackling undeclared work](#)). EU:n tasolla pimeällä työllä tarkoitetaan "kaikkea palkallista toimintaa, joka on luonteeltaan laillista, mutta jota ei ole ilmoitettu viranomaisille, kun otetaan huomioon jäsenvaltioiden sääntelyjärjestelmien erot". Pimeää työtä on kaikenlaisilla talouden aloilla sekä kansallisesti että rajojen yli.

Päävastuu pimeän työn torjumisesta on kansallisilla viranomaisilla, jotka kaikki ovat velvoitettuja torjuntatyöhön. Moniviranomaisyhteistyö on keskeinen osa pimeän työn torjuntaa. Työsuojeluviranomaiset käsittelevät työoloihin ja/tai työterveys- ja turvallisuusnormeihin liittyvää väärinkäyttöä ja valvovat työsuhdetta koskevan lainsäädännön noudattamista. Sosiaalivakuutusmaksupetoksia torjuvat sosiaaliturvatarkastukset ja veronkiertoa torjuvat veroviranomaiset. Myös esimerkiksi tulli- ja maahanmuuttoviranomaiset sekä poliisi ovat toiminnassa mukana. Työmarkkinajärjestöjen osallistuminen on tärkeää. Suomessa pimeän työn torjunta on osa talousrikistorjuntaa.

Lisätietoja: Ks. kohta 5 (ELA)